

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Dato: 03.09.2019

Vår ref.: 19/07097
Deres ref.: 19/3321-1

Saksbehandler: Catharina Mowinckel

Høringsbrev - Forslag til gjennomføring av EU-regelverk med nye krav til universell utforming av nettsteder og mobilapplikasjoner i norsk rett

Det vises til høringsbrev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet i samarbeid med Kulturdepartementet av 1.7.2019 om forslag til gjennomføring av EU-regelverk med nye krav til universell utforming av nettsteder og mobilapplikasjoner i norsk rett.

Departementet har ønsket innspill på forslaget til ny regulering, særlig knyttet til følgende fem punkter:

1. Forslag til valg av modell.
2. Forslag til dato for ikrafttredelse og lengden på overgangsperioden før virksomhetene må etterleve kravene.
3. Virksomhetenes syn på kostnader av å etterleve de nye kravene, herunder kostnader ved å oppdatere nettløsninger i henhold til de nye kravene.
4. Hvordan kommunene vurderer utgiftene og utgiftsindekningen, herunder om universell utforming av nye intranett og ekstranett er mer byrdefullt eller kan gjøres rimeligere enn det som legges til grunn i Vista sin samfunnsøkonomiske analyse, eksempelvis gjennom bruk av nye standardverktøy i markedet gitt den rasketeknologiske utviklingen på området.
5. Og videre om kostnadene knyttet til de 12 nye suksesskriteriene, som følger av oppdaterte retningslinjer fra versjon WCAG 2.0 til 2.1, kan begrenses i forhold til det som følger av Vista sin tilleggsanalyse, eksempelvis ved bruk av nyere standardverktøy i markedet.

OsloMets tilbakemeldinger

OsloMet er generelt positiv til forslaget om lov- og forskriftsendringer som er nødvendige for å gjennomføre direktivet og tre tilhørende gjennomføringsrettsakter i norsk lov. Vi ser mange fordeler ved å implementere nytt regelverk, og da spesielt når universell designtilnærming blir tatt i bruk i innledende fase av produkt- og tjenstedesign. **Det vil imidlertid være ressurskrevende å gjennomføre kravene innen fristene.**

Postadresse
PB 4. St. Olavs plass, 0130 OSLO

Telefon
67 23 50 00

Divisjon for digitalisering og infrastruktur

Besøksadresse
Pilestredet 46

Tilbakemelding på punktene departementet særlig ønsker innspill på:

1. *Forslag til valgt modell*

OsloMet har som en viktig oppgave å sikre en inkluderende og likestilt arbeidsplass. Disse verdiene forsterkes av Norges juridiske forpliktelser i henhold til FNs konvensjon om rettigheter for personer med nedsatt funksjonsevne og FNs mål for bærekraftig utvikling. OsloMet tilstreber å ha en lik tilnærming til universell utforming som til sikkerhet, ved å forsikre oss om at universell utforming blir vurdert på et tidlig stadium i utviklingsprosesser. På bakgrunn av dette tar vi til orde for modell 2. Modell 2 behandler den offentlige og private sektoren likt. Både offentlig og privat sektor har en forpliktelse om å sikre universell design. Vi mener at det **ikke** skal bli gjort noen unntak for bedrifter med mindre enn 50 ansatte (2b). Unntak som dette er etter vår oppfatning ikke i tråd med loven og vil lede til ekskludering av personer med nedsatt funksjonsevne. I tillegg vil et unntak for bedrifter med mindre enn 50 ansatte bety at personer med nedsatt funksjonsevne ikke vil ha den samme tilgangen til produkter og tjenester. På denne måten kan personer som ikke er beskyttet under lov mot diskriminering, men omfattes av universell utforming, bli ekskludert fra samfunnet.

2. *Forslag til dato for ikrafttredelse og lengden på overgangsperioden før virksomhetene må etterleve kravene.*

«Nettsteder, inkludert intra- og ekstranett, i høyskole- og universitetssektoren skal være universelt utformet i henhold til de tidsfristene som fremgår av direktivets artikkel 12. For nye nettsteder er fristen 23. september 2019 og for eksisterende nettsteder er fristen 23. september 2020.»

«Alle nettløsninger i sektoren, herunder digitale læremidler, må følge de retningslinjene fra den datoen som fastsettes i forskriften.»

OsloMet støtter innføringen av versjon WCAG 2.1, men ser at det vil være svært krevende å tilfredsstille kravene for eksisterende nettløsninger innen 23. september 2020. Departementet har ikke oppgitt en overgangsperiode for utdanningssektoren. OsloMet mener det bør legges inn en overgangsperiode fram mot 1. juni 2021 med tanke på det betydelige omfanget av dokumenter, filmer og systemer som skal universelt utformes.

3. *Virksomhetenes syn på kostnader av å etterleve de nye kravene, herunder kostnader ved å oppdatere nettløsninger i henhold til de nye kravene.*

OsloMet har en rekke digitale løsninger, både nettsider og digitale læremidler som ikke er universelt utformet etter det nye regelverket. Noen systemer er universelt utformet når det gjelder teknisk og grafisk oppsett, men mangler universell utforming av innhold.

Det mest ressurskrevende for OsloMet vil være universell utforming av dokumenter. Det er eksempelvis publisert over 13.000 dokumenter på våre nettsider. En gjennomgang av, og universell utforming av disse dokumentene vil kreve betydelig ressursbruk ved institusjonen. En slik gjennomgang vil også gjelde det store antallet filmer som vises på våre nettsider dersom de er produsert etter 2014.

I følge en kartlegging gjort av OsloMets IT-avdeling er det ca. 40 applikasjoner ved universitetet som vil bli berørt av det nye regelverket for Universell utforming. Andre løsninger som vil bli berørt og som må tilpasses i ulik grad er skjermlesninger, ulike roboter, adgangskontrollsystem (Lenel), styringsportal (Hypergene), ulike nettskjema, fagarkiv og andre applikasjoner hos Universitetsbiblioteket, Helsevitenkapelig fakultet, HR og Eiendom med flere.

Tilpasning til nye krav vil kreve betydelig ressursbruk. Det vil bli være nødvendig å anskaffe ekstern kapasitet og kompetanse, anslagsvis 10-15 årsverk.

OsloMet bemerker at det i tillegg er krevende å beregne tid og ressurser til gjennomføringen av universelle tilpasninger fordi flere av de gjeldende systemene er sektorbaserte og det foreløpig ikke er avklart en ansvarsfordeling mellom UNIT og Universitetene/høgskolene for innpassingen av det nye regelverket til disse fellessystemene.

4. *Hvordan kommunene vurderer utgiftene og utgiftsinndekningen, herunder om universell utforming av nye intranett og ekstranett er mer byrdefullt eller kan gjøres rimeligere enn det som legges til grunn i Vista sin samfunnsøkonomiske analyse, eksempelvis gjennom bruk av nye standardverktøy i markedet gitt den raske teknologiske utviklingen på området.*

OsloMet mener det er flere måter å ta stilling til vurderingen av kostnader og utgifter:

- 1) Ved å ta hensyn til universell design i starten av utviklingen av nye intranett- og ekstranettprogramvarer og systemer, reduseres kostnadene betydelig.
- 2) Når nye teknologier som skal sikre universell design utvikles og skaleres, vil kostnadene for universell utforming reduseres.
- 3) Kostnadene for universell utforming bli redusert betydelig etter hvert som IKT-utviklere fortsetter å tilegne seg kunnskap om, og være bevisste på universell utforming.
- 4) Når offentlige og private anskaffingsspesialister inkluderer klare krav til UD i anskaffelseskontrakter, vil overholdelseskostnadene reduseres.
- 5) Kostnadene knyttet til de 12 nye suksesskriteriene, som følger av oppdaterte retningslinjer fra versjon WCAG 2.0 til 2.1, kan begrenses til det som følger av Vista sin tilleggsanalyse, eksempelvis ved bruk av nyere standardverktøy i markedet.

For OsloMet vil det i tillegg til systemkostnader være store kostnader knyttet til universell utforming av innhold som ikke ser ut til å være inkludert i analysen fra Vista. Nye standardverktøy vil være kostnadseffektiviserende for eksempel for universell utforming av dokumenter, skjemaer og film, men det vil likevel måtte gjøres en manuell kvalitetssikring av arbeidet.

For øvrig vurderer vi potensialet for økte kostnader som en konsekvens av WCAG 2.1 som følger: først, med tanke på EUs bevegelser mot å ta i bruk WCAG 2.1, vil varer og tjenesteleverandører være pålagt å overholde WCAG 2.1 for å få tilgang til det europeiske markedet. Dernest, når noen ekstra kostnader forventes, vil bruk av WCAG 2.1 bidra til å dekke kostnadene ved ettermontering av løsninger som allerede er i samsvar med WCAG 2.0.

OsloMet er opptatt av at det ikke bare fokuseres på kostnadene for overholdelse av regelverket, men at det også tas hensyn til omfanget av fordelene av oppdaterte retningslinjer. Universell utforming kan bli sies å bidra til at:

- Bedrifter får tilgang til nye og større markeder, som f.eks. eldre personer.
- Mangfoldet i bedrifter/organisasjoner styrkes.
- IKT vil fungere bedre for en større brukergruppe.
- Ansatte vil være tilbøyelig til å få et lavere nivå av jobbstress og lavere sykefravær på grunn av stress.
- Ansatte og studenter vil være i stand til å jobbe og studere bedre og mer effektivt.
- Organisasjoner får mulighet til å øke mangfoldet og som et resultat av det øke innovasjonen.
- Norge opprettholder et aktivt og inkluderende arbeidsmarked.
- Personer som er uføre på grunn av sykdom eller andre medisinske årsaker får et lavere sykefravær som et resultat av færre utilgjengelige systemer.
- Norge realiserer funksjonshemmede studenters rettigheter til en inkluderende utdanning.
- Ansatte ikke vil være tvunget til å gå ut i førtidspensjon på grunn av utilgjengelige IKT-verktøy på arbeidsplassen.
- Personer med nedsatt funksjonsevne vil kunne delta aktivt på arbeidsmarkedet og dermed redusere arbeidsledighet blant disse.
- Det trengs færre støttetjenester i både offentlig og privat sektor.

OsloMet er positive til det nye regelverket for universell utforming, men forutsetter at implementeringen tar hensyn til økte kostnader og legger til rette for en hensiktsmessig overgangsperiode.

Med hilsen

Curt Rice
Rektor OsloMet

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ingen håndskrevne signaturer.